

Žirovnica, Matej Kocbek, PD Krka Novo mesto, Katja Žagar, PD Valentin Stanič Kanal, Frane Kemperle, PD Kamnik, in Doroteja Bokavšek, PD Ptuj.

V slavnostnem delu zbora sta predsednik PZS Jože Rován in načelnik VK Franc Gričar zaslužnim vodnikom PZS podelila priznanja z nazivom častni vodnik PZS. To priznanje prejme vodnik PZS za izjemen prispevek na področju prostovoljnega vodništva ali za vodništvo v okviru PZS in je poteklo vsaj trideset let od njegove prve registracije. Kljub temu da Pravilnik o organiziranosti vodnikov PZS določa največ pet nazivov častnega vodnika PZS na leto, pa lahko s ponosom zapišemo, da je bilo letos kar šestnajst takih prejemnikov, ki so vsak na svojem koncu naše dežele v izjemni meri doprinesli k razvoju društev, prostovoljnega vodništva in varnejšega obiskovanja gora od najmlajših do starejših obiskovalcev gora. Prejemniki so: Anton Progar (PD Krka Novo mesto), Franc Kadiš (PD Dravograd), Jože Drab (PD Ljubljana – Matica), Ivan Borovnik in Zlatka Gajšek (oba PD Poljčane), Antun Mlinarevič (PD Ptuj), Leon Vrhovšek (PD Fram), Jurij Nabergoj in Oton Naglost (PD Vipava), Vladimir Čanžek (PD Grmada Celje), Silvo Črepinšek (PD Šempeter v Savinjski dolini), Elka Grilc, Janez Levstik in Anton Svenšek (vsi PD Lisca Sevnica) ter Aleš in Borut Peršolja (oba PD Domžale). Veliko navdušenja je požela 84-letna Elka, ki je bila zelo aktivna na občinski ravni, po upokojitvi pa je postala zelo dejavna v PD Lisca Sevnica in kot prva ženska v Sevnici postala vodnica PZS. Med drugim je več kot dvajset let vodila tedenske izlete njihove ponedeljkove planinske skupine.

Zdenka Mihelič

Kako planinska kočna vpliva na okolje

Planinska zveza Slovenije (PZS) je skupaj z Gospodarsko komisijo izdala zanimivo in poučno zloženko *Kako planinska kočna vpliva na okolje*. Planinske kočne so tu zaradi nas, nam nudijo zatočišče pred neprijetnostmi, nepričakovanimi vremenskimi razmerami ter streho nad glavo in

topel obrok na večdnevni turah, mi pa smo tisti, ki s svojim ravnanjem in obnašanjem lahko pripomoremo, da bodo kočne čim manj vplivale na naš lep planinski svet.

PZS v letu 2018 izvaja komunikacijski projekt Izboljšanje energetske učinkovitosti planinskih objektov, ki ga sofinancira Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad. Projekt vključuje različne aktivnosti na temo energetske in okoljske obnove planinskih koč. Del aktivnosti je namenjenih lastnikom in upraviteljem planinskih koč za izboljšanje energetskih in ekoloških vidikov delovanja koč, del aktivnosti pa je namenjenih ozaveščanju mladih, ki jih nagovarja tudi nova zloženka *Kako planinska kočna vpliva na okolje*.

Zloženka je sicer namenjena mladim planincem, zagotovo pa je s svojimi slikovnimi in drugimi zanimivimi podobami odlično branje in opomnik za vsakogar, kako lahko planinskemu svetu prinese ali vrne nekaj dobrega. Vsakdo lahko s svojim na videz majhnim okoljskim korakom prispeva k okolju prijaznejšemu obratovanju planinskih koč. Poučna zloženka, ki sta jo zasnovala Katja Maček in Dušan Prašnikar, ilustriral pa jo je Samo Jenčič, nas uči, da zaradi delovanja koč nastajajo odpadne vode, odpadki od ostankov hrane, embalaže za pripravo hrane in pijače ter od embalaže obiskovalcev. Splakovanje v straniščih, umivanje rok, pranje posteljnine, pomivanje posode, priprava hrane povzročajo

odpadne vode v kočah, kar še zdaleč niso majhna težava. K onesnaženju okolja oz. zraka žal prida svoje tudi onesnaževanje zaradi ogrevanja koč. Koče s svojimi obiskovalci, helikopterji, kjer ti dostavljajo tovor, pa avtomobili, s katerimi se da dostopati do številnih koč, povzročajo tudi zvočno onesnaženje – hrup pa močno vznemirja živali. In kako lahko obiskovalci pripomoremo k zmanjšanju vpliva koč na okolje? Varčujemo z vodo pri umivanju, odpadke odnesemo s seboj v dolino, spoštujemo hišni red koč in ne povzročamo hrupa, za prenočevanje v koči prinesemo s seboj rjuho za večkratno uporabo, naročamo toliko hrane, kolikor jo nameravamo pojesti, da s tem ne povzročimo nepotrebnih odpadkov, ob odhodu iz koč za seboj zapiramo vrata, da se kočna ne shladi, ter ugašamo luči v sobah, na straniščih in stopniščih. To so drobni koraki, ki lahko ob doslednem upoštevanju skupno veliko prispevajo k zmanjšanju vpliva na okolje, sploh če vemo, da naše gore obišče letno okoli 1,7 milijona obiskovalcev gora, številni med njimi pa obiščejo tudi kočne.

Zdenka Mihelič

Obisk predstavnikov PZS na Fakulteti za šport

V začetku novembra so Fakulteto za šport (FŠ) na povabilo Katedre za planinstvo, smučanje in športno rekreacijo obiskali predstavniki Planinske zveze Slovenije, in sicer predsednik Jože Rován, generalni sekretar Matej Planko in vodja Odbora za usposabljanje in preventivo Uroš Kuzman. Goste je najprej nagovoril dekan FŠ dr. Milan Žvan, nato pa so se seznanili z aktivnostmi oziroma predmeti, ki jih na področju planinskih dejavnosti izvajamo na FŠ: Aktivnosti v naravi (dr. Blaž Jereb), Planinstvo (dr. Tadej Debevec), Turno smučanje (dr. Blaž Jereb), Športno plezanje – izbirno (dr. Blaž Jereb) in Turno kolesarstvo – izbirno (dr. Stojan Burinik). Sestanek je bil v prvi vrsti namenjen okrepitvi sodelovanja med ustanovama. Med pogovorom smo zato določili ključna področja, kjer se lahko v prihodnje uspešno dopolnjujemo: področje vzgoje strokovnih športnih delavcev v okviru vseh

Obisk predstavnikov
PZS na Fakulteti
za šport
Foto: Bogdan Martinčič

športnih panog PZS, ureditev sistema usposabljanj kadrov PZS v skladu s prenovljenim Zakonom o športu in uvrstitve športnega plezanja v redno ponudbo predmetov na FŠ. Ob tem smo se dogovorili tudi, da bosta PZS in FŠ sodelovali pri organizaciji univerzitetne raziskovalne himalajske odprave 2020, ki bo potekala v okviru praznovanja 100-letnice ustanovitve Univerze v Ljubljani.

Tadej Debevec

Na Prokletijah

Planinsko društvo Škofja Loka že dvajset let organizira izlete v gorstva različnih držav. Doslej smo se povzpeli že na mnoge vrhove v Italiji in Avstriji, v Pirenejih, na Korziki, stopili na najvišje vrhove Bolgarije, Grčije in vseh nekdanjih republik Jugoslavije. Kot zadnje smo v letošnjem avgustu obiskali Prokletije v Črni gori. Iz slikovite doline Grebaje smo se pod vodstvom planinskega vodnika Ahmeta

Rekoviča dnevno podajali na različno dolge in zahtevne pohode – do Hridskega jezera (1970 m), enega najlepših jezer v nekdanji Jugoslaviji, na Hridski krš (2356 m), na najvišji vrh Kosova Džeravico (2656 m), na najvišji vrh Prokletij in Albanije, Majo Jezerce (2694 m), na Popadijo in Talijanko (2057 m). Ogledali smo si zanimivosti mest Gusinje in Plav s Plavskim jezerom, Alipašine izvire in izvir Oko Skakavice. V drugem delu potovanja smo se potepali po Albaniji, si ogledali obmorsko mesto San Pietro, glavno mesto Tirano, nekdanji prestolnici Krujo in Drač ter Boraké, naselje Bosancev iz okolice Mostarja, ki so se tam naselili v letu 1875. Takrat se je skupina Bosancev napotila v Turčijo, a se je ladja namerno pokvarila. Misleč, da so v Turčiji, so se naselili na nikogaršnji zemlji in tam začeli novo življenje. Danes jih je okrog 3000, ohranili so svoj jezik, kulturo in dobre medsebojne odnose.

Skupina loških
planincev pod vrhovi
Prokletij
Foto: Matjaž Peternež

Mnogim prijetnim izletom smo tako dodali še enega, ki se ga bomo radi spominjali, saj so Prokletije z okolico več kot vredne obiska.

Jože Stanonik

Štirideset let sodelovanja

Za Planinski društvi Delo iz Ljubljane in Grafičar iz Zagreba je bilo prelomno leto 1974. Aprila tega leta so se trije člani PD Delo udeležili občnega zbora v Zagrebu. Julija smo bili že skupaj na Kriški gori, nekaj naših planincev se je udeležilo proslave ob 100-letnici Planinske zveze Hrvaške (PZH), jeseni pa smo stali skupaj na Triglavu. Izleti in srečanja so se kar vrstila, v gorah smo se zblížali, stakla so se prijateljstva in sklenili smo, da se pobratimo. Svečani listini sta predsednika društev podpisala 16. septembra 1978 v domu na Govejku. Vsako leto se tradicionalno srečujemo na dveh srečanjih in dveh izletih, ki jih društvi pripravita ter ob tem razkažeta lepote svoje dežele. Tako smo doživeli in spoznali številne lepe, zanimive kraje in poti, obarvane s kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi. Obiskali smo muzeje, jame in rudnike, prehodili smo Risnjak, Snježnik, Dinaro, Biokovo, Velebit in Kapelsko pot, se potepali po Braču, Cresu, Lošnju, Visu, Krku, Pagu, Dugem otoku in Ugljanu. Pri nas pa smo jih popeljali na zimski Mangart, Mrzlo goro, pa na Komno, Kum, Blegoš, Vogar, Nanos, Janče in na številne druge poti.

Veliko veselja je bilo na skupnih planinskih plesih v Ljubljani, za dobro vzdušje je dolga leta skrbel izredni kitarist Linc in utečena ritem sekcija. Pošteno smo se nasmejali igram Vjekoslava Domina, na odru pa so blesteli kar člani *Grafičarja*. Povezovali smo se tudi z drugimi planinskimi društvi, kot na primer s PD Drago Bregar, Prebold, Mariborski tisk, Kočevje in Grafičar iz Osijeka. Za srečanja smo v prvih letih pripravili spominske značke za 5-, 10- in 15-kratno srečanje. PD Delo je v teh letih sodelovanja prejelo številna priznanja, med njimi spomenico ob 25. obletnici PD Grafičar leta 1975, srebrni znak z vencem Planinske zveze Zagreb leta 1988 in priznanja ob obletnicah društva. Leta 2003, ob 25. obletnici